

Wiosna, nadchodzi wiosna wonna i radosna

Chociaż za oknem czasem możemy jeszcze zauważyć padający śnieg, to jednak wiosna zbliża się do nas coraz większymi krokami. No, przynajmniej ta kalendarzowa! Ponieważ zimowa pogoda, zaczęła doskwierać nawet największym fanom białego puchu postanowiłam poszukać paru sposobów na to, aby wiosna jak najszybciej do nas przyszła.

Wiosenne zwyczaje i tradycje

Najbardziej znanym zwyczajem na powitanie wiosny i pożegnanie zimy jest topienie marzanny. Dawniej czas nadejścia wiosny był to czas zasiewów i oczekiwania na plony. Ludzie wierzyli, że obrzęd topienia Marzanny może to przyspieszyć, ma też symbolizować dostatek w nadchodzącym roku.

Kim w ogóle jest Marzanna i co ma ona symbolizować?

Marzanna to słowiańska bogini, która symbolizuje zimę i śmierć. Zwyczaj ten pochodzi od święta Słowian – Jare, które przypada na równonoc wiosenną (20/21 marca).

Kukłę marzanny wykonywało się ze słomy, owijano białym płótnem i przyozdabiano wstążkami oraz koralikami.

Wyprowadzenie jej poza zabudowania wsi i spalenie lub zatopienie miało przywołać wiosnę. Zapalano także ogniska na wzgórzach aby przywitać wiosnę. Zbierano także witki wierzbowe i leszczynowe. Składano je na stosach i palono.

Obecnie robienie Marzanny to głównie zabawa dla dzieci i młodzieży.

Gaik

Zwyczajem związanym z powitaniem wiosny jest Gaik- ludowe święto słowiańskie poświęcone witaniu wiosny polegające na obchodzeniu wsi z ozdobionymi roślinami - najczęściej gałęziami lub małymi drzewkami, Dziś jest to tradycja nieco zapomniana.

„Wiosenne wagary”

Bardzo znaną i rozpowszechnioną tradycją są „wiosenne wagary”. Jest to najmłodszy zwyczaj. Coraz częściej obchodzony jest przez szkoły jako dzień konkursów czy wyjść klasowych.

Święto wiosny na świecie

Pierwszy dzień wiosny to nie tylko nadejście ciepłych dni i pożegnanie zimy. W wielu krajach ten czas postrzegany jest jako nadejście tego co nowe, radosne i przebudzone. Nie wszędzie jednak święto wiosny obchodzi się 21 marca, niektórzy świętują już w lutym inni czekają aż do kwietnia czy maja.

Bułgaria: przekupywanie Baby Marty (1 marca)

Baba Marta to znana w Bułgarii złośliwa staruszka, która za wszelką cenę stara się opóźnić odejście zimy. Aby do tego nie doszło, Bułgarzy przygotowują białoczerwone gałganki o różnych kształtach (laleczki, pomponiki, wstążeczki) zwane **martenicami**. Pierwszego marca Bułgarzy obdarowują się tymi gałgankami, co ma zadowolić Babę Martę, aby nie opóźniła odejścia zimy.

Japonia (3 lub 4 lutego): odpędzanie demonów

Głównym punktem obchodów święta wiosny jest odpędzanie demonów. Obrzęd polega na rzucaniu w złe duchy prażonymi ziarnami – przeważnie soi. Wykrzykuje się również zaklęcia: „Demony precz, szczęście przyjdź!”. Aby zapewnić sobie szczęście, ludzie zbierają te ziarenka i zjadają tyle, ile mają lat – plus jedno za pomyślny rok.

Indie (miesiąc phalguna luty – marzec): święto Holi

Z okazji zrównania dnia z nocą, rozpoczyna się najradośniejsze i kolorowe święto. Tego dnia mieszkańcy Indii polewają się barwioną wodą i posypują kolorowym proszkiem zwanym gualal. Jest to symbol pożegnania zimy i przywitania budzącej się do życia przyrody.

Litwa (8 marca): Kaziukas

Kaziukas to Festiwal poświęcony przyjściu wiosny. Jego symbolem są kwiaty: **kaziuka** czyli z suchych zeszłorocznych różnych aromatycznych bukiet. Innym symbolem jest dzwonek, którego dźwięk niemal na każdym kroku.

Hiszpania (16 – 19 marca): święto ognia

Przygotowania zaczynają się już na początku marca, gdy mieszkańcy przygotowują ogromne **kukły nazywane fallami**. Tworzą je z kartonu, plastrów, wosku i drewna. 16. marca odbywa się wielka parada rzeźb, a kulminacyjnym punktem obchodów jest 19 marca, gdy kukły zostają spalone.

O Teatrze Słów Kilka...

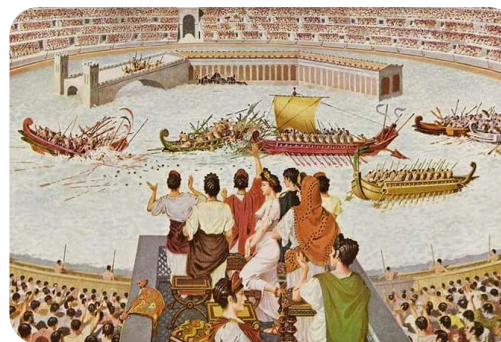
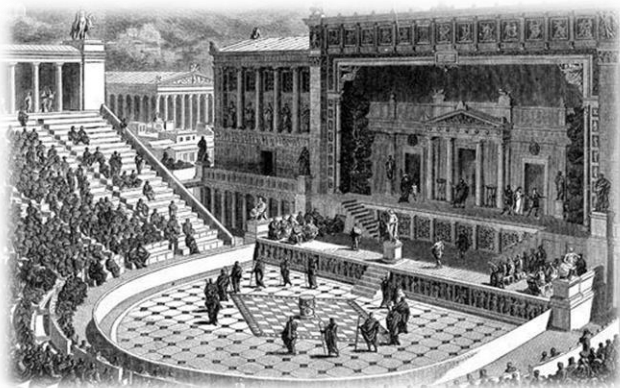
Terminem teatru określa się zarówno spektakl teatralny, jak i sam budynek, w którym takie przedstawienia się odbywają. Jest to sztuka widowiskowa, w której aktorzy na żywo przedstawiają daną sztukę zgromadzonej publiczności.

27 Marca

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ TEATRU

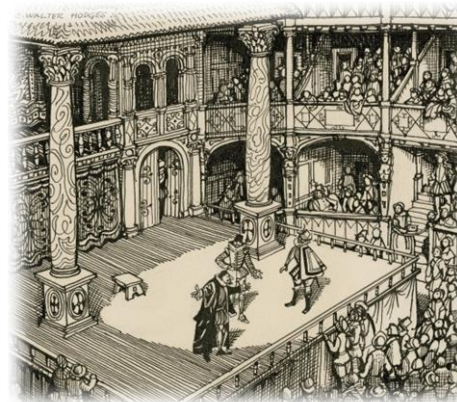
Miejszem pochodzenia teatru jest **starożytna Grecja**. To właśnie tam ludność, która chciała czcić swoich bogów z

okazji ich świąt, organizowała liczne przedstawienia. Wystawiano głównie tragedie (ukazywały trudy ludzkiego życia) oraz komedie, które miały rozbawić widzów.

W **starożytnym Rzymie** Amfiteatry takie jak Koloseum, budowane były jak areny, które spełniały wiele funkcji. Jedną z nich było wypełnienie całej areny wodą. Po

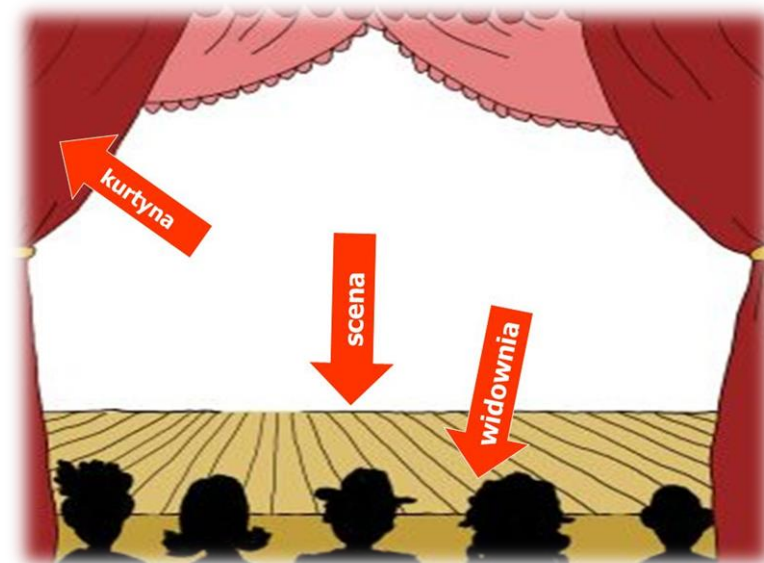
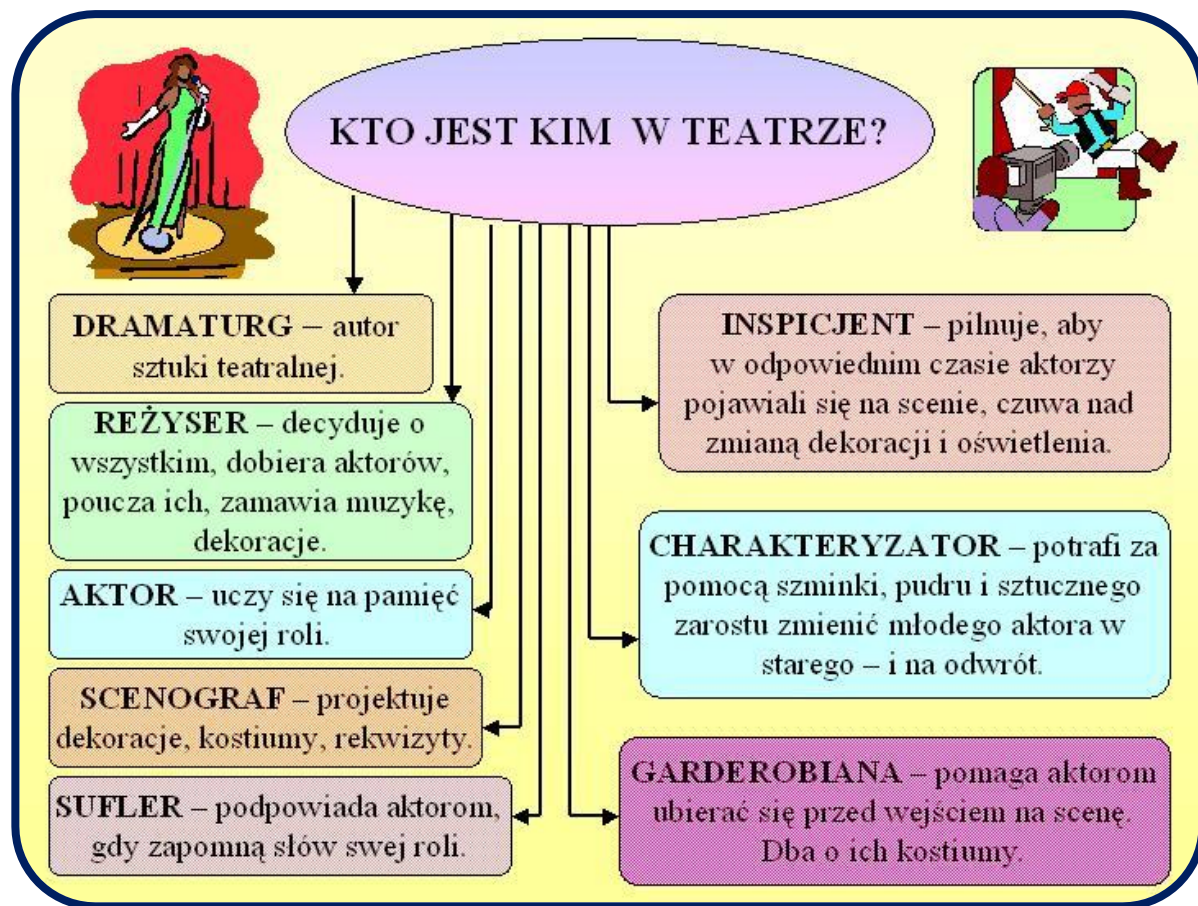
co? Żeby ogrywać jedne z najbardziej widowiskowych spektakli zwanych Naumachia, które ukazywały zwycięskie bitwy morskie. Na arenę zalana wodą wpływały prawdziwe statki z aktorami, którzy ogrywali scenę bitwy.

Teatr **na przestrzeni wieków** bardzo się rozwinął. Przez wiele lat w teatrach występowali sami mężczyźni, którzy odgrywali zarówno kobiecie, jak i męskie role. Na scenie mogły znajdować się jedynie trzy

osoby. Przedstawienia były głównie o charakterze dramatycznym. Dopiero z biegiem lat na scenach teatralnych zaczęły pojawiać się inne gatunki teatralne.

Magia Teatru czyli co jeszcze trzeba wiedzieć

Jestem kulturalnym widzem

- Mam odświętny strój.
- Przychodzę odpowiednio wcześnie.
- Nakrycie wierzchnie zostawiam w szatni.
- W trakcie spektaklu nie rozmawiam.
- Jem tylko w czasie przerwy.
- Gdy przechodzę na swoje miejsce, zwracam się przodem do siedzących.

Kim jest aktor?

CHARAKTERYSTYKA ZAWODU

- Aktor to artysta grający w teatrze lub filmie, wcielający się w postać dramatu, której użycza głosu, twarzy, gestów. Aby zrobić to jak najlepiej, aktor musi wczuć się w odgrywaną postać, zrozumieć jej psychikę, potrafić mówić jej językiem.
- Zawód aktora większości społeczeństwa kojarzy się ze sławą, dużymi pieniędzmi, zainteresowaniem mediów, dostatnim życiem. Niewiele osób wie, że obraz aktora kreowany w mediach dotyczy tylko wąskiej grupy występującej w produkcjach filmowych i telewizyjnych o największej oglądalności. Zdecydowana większość aktorów wykonując swoją pracę np. w teatrze nie zyskuje takiego rozgłosu i pieniędzy.
- W tym zawodzie **niezbędny jest talent**. Jednak chcąc osiągnąć coś więcej trzeba mieć też **siłę przebicia i upór w dążeniu do celu**, bo nie każdy może od razu grać wymarzone role. W ciągłym rozwoju trzeba też doskonalić własne umiejętności i zdobywać doświadczenie.

WARUNKI PRACY

- Praca aktora **wiąże się z bardzo częstymi kontaktami z ludźmi**. Są to zarówno współpracownicy, z którymi tworzy się film, serial, sztukę czy przedstawienie, jak i widzowie.
- Innym aspektem styczności aktora z ludźmi jest **sława**. Aktor, który jest **rozpoznawalny staje się osobą publiczną**, co wiąże się z utratą prywatności nawet wbrew jego woli. Kolorowe czasopisma, w których zasadniczą część informacji dotyczy prawdziwych lub rzekomo prawdziwych wydarzeń z życia osób znanych i lubianych nie ma skrupułów w niszczeniu prywatności.

- Aktor musi być osobą **dyspozycyjną**. Często łączy różne miejsca pracy i w tym samym okresie występuje np. w trzech różnych sztukach w trzech różnych miastach. Produkcja filmu też może od niego wymagać okresowego przebywania poza miejscem zamieszkania. Nie można określić czasu jego pracy, gdyż ten zależy od tego w ilu produkcjach jednocześnie uczestniczy aktor. Swoją rolę ćwiczy też w domu.

WYMAGANIA

- Najważniejszym wymaganiem stawianym aktorowi jest talent, gdyż wiele innych cech można z czasem wyćwiczyć, a talent albo się ma, albo nie.
- Podstawowe predyspozycje do tego zawodu to **dobra pamięć, zdolność łatwego wcielenia się w kreowane postacie i sprawny aparat głosowy**, który pozwala na wyraźną i doniosłą emisję głosu.
- Głos to także umiejętność **śpiewania**, którą trzeba posiadać choćby w stopniu podstawowym.
- Aktor musi **radzić sobie ze stresem**
- Aktor zazwyczaj musi być także **sprawnym ruchowo i fizycznie**.
- Przeciwwskazaniem są na pewno wady wymowy.

WARUNKI PODJĘCIA PRACY

- W praktyce są **dwie drogi, by zostać aktorem**.
- Pierwsza, dana tylko najbardziej utalentowanym, to **droga bez studiów i profesjonalnych przygotowań**. Czasem ktoś posiada talent, który zostanie zauważony na castingu.
- Ale **większość przyszłych aktorów musi wybrać studia w szkole teatralnej**. Do wyboru są trzy takie szkoły: w Warszawie, Krakowie i Łodzi - oraz dwa wydziały zamiejscowe: wydział aktorski PWST w Krakowie mieszczący się we Wrocławiu oraz Wydział Łalkarski Warszawskiej Akademii Teatralnej w Białymstoku.

- W tym zawodzie wiek nie ma znaczenia. Młodzi aktorzy mogą podjąć pracę na równi ze starszymi i odnosić sukcesy. Wiek jest tylko ograniczeniem przy doborze odpowiedniej roli.

MOŻLIWOŚCI ZATRUDNIENIA

- Absolwenci szkół mogą szukać pracy nie tylko **w teatrze, ale także w kinie, telewizji, radio czy na estradzie**.
- Niestety, coraz trudniej znaleźć stałą pracę, gdyż aktorzy są coraz częściej angażowani do konkretnego filmu, serialu, widowiska, słuchowiska.
- Dziś wielu absolwentów decyduje się na bycie wolnym strzelcem. Ta wolność daje znacznie większe możliwości. Jeśli aktor współpracuje z agencją i działa samodzielnie, często taki model się udaje. Agencja umieszcza go w katalogu i reżyser wybiera, kto wizualnie najbardziej mu odpowiada. Potem robi się casting i sprawdza kandydatów.

ZAROBKI

- Zarobki w branży aktorskiej są bardzo zróżnicowane. Uzależnione są zarówno od charakteru pracy (teatr, plan filmowy, plan serialowy, reklama), jak również renomy aktora, oraz podpisanego kontraktu.
- Zarobki największych sław są naprawdę duże, jednak dotyczą one tylko wąskiej grupy aktorów. Zdecydowana większość musi stawiać czoło szarej rzeczywistości, w której młodzi ludzie na starcie w teatrze nie dostają nawet średniej krajowej. Dlatego sporo osób dorabia poza teatrem.

NOWY CYKL Z LEKTURĄ SZKOLNĄ ZA PAN BRAT

„Szatan Z siódmej klasy”

Autor : Kornel Makuszyński

Geneza

„Szatan z siódmej klasy” został wydany w 1937 roku (autor zakończył pisać powieść latem tego samego roku, w Zakopanem). W utworze odnajdziemy także nawiązania do postaci i miejsc opisanych we wcześniejszej powieści Makuszyńskiego („Złamany miecz”, 1936 r.)

Czas i miejsce akcji

Akcja utworu toczy się w 1937 roku w Warszawie (szkoła Adasia, dom Cisowskich, dom profesora Gąsowskiego) oraz miejscowości Bejgoła (dworek Gąsowskich) na Wileńszczyźnie. Podczas swej wyprawy Adaś odwiedza także dom Niemczewskich w Wiliszkach. Wydarzenia opisane w pamiętniku księdza Koszyczka dotyczą historii z 1813 roku (powrót armii Napoleona spod Moskwy, przybycie dwójki francuskich uciekinierów do domu Gąsowskich, śmierć Kamila de Berier).

Problematyka

„Szatan z siódmej klasy” to przygodowa powieść dla młodzieży (z elementami powieści detektywistycznej). **Główny wątek utworu dotyczy śledztwa prowadzonego przez siedemnastoletniego Adasia Cisowskiego.** Chłopiec zostaje poproszony przez swego profesora od historii o pomoc w rozwiązaniu sprawy kradzieży drzwi. Wakacyjny pobyt bohatera w dworze Gąsowskich obfituje w szereg przygód, prowadzących na trop historii sprzed ponad stu lat. Po wielu perypetiach chłopiec odkrywa tajemnicę dworu, pomaga pozbyć się tajemniczych przybyszów i doprowadza do odnalezienia ukrytego skarbu.

Powieść Makuszyńskiego to wciągająca historia pełna przygód i niespodziewanych zwrotów akcji. Prócz wątku śledztwa w utworze znajdziemy ciekawy portret sympatycznej rodziny Gąsowskich oraz malownicze obrazy przedwojennej Wileńszczyzny.

Autor stworzył bohatera, który świetnie radzi sobie w każdej sytuacji. Adaś jest zdolny i odcytany, zna język francuski, historię, literaturę, orientuje się w terenie a w razie niebezpieczeństwa podejmuje rozsądne decyzje. Odważnego i sympatycznego detektywa można nazwać prawdziwym wzorem dobrego zachowania.

Motywy

Tajemnica

Główny wątek utworu stanowi **tajemnica kradzieży drzwi**, którą podejmuje się rozwiązać bohater.

Historia od początku wiąże się z tezą, że w dworku jest ukryty jakiś skarb. Adaś działa jak prawdziwy detektyw. Szczegółowo przepytuje rodzinę, szuka tropów, bada dokumenty zalegające na strychu. Jest ciekawski i spostrzegawczy, co pozwala mu zauważyć tajemniczego przybysza (ale nie chroni przed jego napaścią). Chłopiec szybko się uczy, dostrzegając popełnione przez siebie błędy i potknięcia oszustów. Wie, kiedy zachować ostrożność, a kiedy zdobyć się na odwagę (choć w praktyce nie zawsze wszystko mu się udaje...). Podczas śledztwa wykorzystuje wiadomości z różnych dziedzin: historii, języka francuskiego, literatury. Najciekawsze pomysły młodego detektywa to zaszyfrowany list, odczytanie lustrzanego pisma oraz podstęp z zakopaną skrzynią.

Historia

Dworek Gąsowskich ma swoją własną historię, związaną z powrotem armii napoleońskiej spod Moskwy. W 1813 roku do domu trafia para wyczerpanych uciekinierów, starszy ma odmrożone nogi. Rodzina bez zastanowienia udziela schronienia rannym, nie wiedząc, że umierający oficer ukryje w gospodarstwie cenny łup wojenny. Śmierć żołnierza zostaje opisana przez ówczesnego rezydenta dworku – księdza Koszyczka. Dzięki tej informacji Adaś trafia na „francuski trop” i rozpoczyna własne, małe

śledztwo. Historia to pasja starszego z braci Gąsowskich. Profesor wiernie kibicuje poczynaniom swojego ucznia, pomaga mu w poszukiwaniach, podając przy tym wiele ciekawych informacji dotyczących Napoleona i tragicznego odwrotu jego armii.

Sam dworek nosi ślady dawnej świetności, o czym świadczą chociażby portrety kilku pokoleń przodków Gąsowskich. Gospodarstwo jest zaniedbane, większość budynków chyli się ku ruinie, a płot otaczający dom ma „siedemdziesiąt siedem dziur”. Dworek otoczony jest parkiem, w którym płynie malowniczy strumyk. Adaś docenia piękno miejsca, podobnie jak profesor, który ostrzega brata przed bezmyślnością, mogącą doprowadzić do utraty domu przodków.

Przyjaźń

Adaś to postać lubiana i szanowana przez kolegów. Chłopcy darzą go sympatią za spryt i ciągłą chęć pomocy. Dzięki swej przenikliwości Cisowskiemu udaje się rozwiązać dwie afery. Dwaj, ocaleni przez niego koledzy przyrzekają wdzięczność. Bohater nie spodziewa się, że obietnica zostanie dotrzymana jeszcze podczas wakacji. Burski i Szostak ratują uwięzionego chłopca, pomagając mu w ucieczce i doprowadzeniu śledztwa do szczęśliwego finału. Historia tej znajomości ukazuje wartość dobrego uczynku, „powracającego” do tego, który okazał wcześniej serce i wyrozumiałość.

Charakterystyka Adama Cisowskiego

Adam Cisowski to główny bohater powieści Kornela Makuszyńskiego pt. „Szatan z siódmej klasy”. Jest on niezwykle bystrym, siedemnastoletnim młodzieńcem, który zyskuje w szkole sławę detektywa potrafiącego rozwiązać każdą zagadkę. Można powiedzieć, że bohater stanowi uosobienie doskonałego połączenia sprytu, wyobraźni i cech romantycznych.

Niestrudzony detektyw

Już od pierwszych momentów akcji czytelnik ma okazję poznać Adasia jako szkolnego detektywa. Chłopcu bez trudu udaje się rozpracować metodę egzaminowania profesora Gąsowskiego, dzięki czemu wszyscy koledzy w klasie nie muszą się obawiać, że zostaną wyrwani do odpowiedzi nieprzygotowani. Kiedy profesor przez pomyłkę wywołuje innych uczniów niż powinien, Adaś przyznaje się do wszystkiego i zdobywa uznanie samego profesora i zyskuje przydomek „szatana”. Udaje mu się też rozwiązać zagadkę skradzionego pióra oraz tajemniczą defraudację pieniędzy przez jednego z uczniów szóstej klasy. Sława Adasia zatacza coraz szersze kręgi, dlatego profesor Gąsowski to właśnie jemu powierza rozwiązanie tajemniczej zagadki dotyczącej własnej rodziny. Okazuje się, że i z tym problemem młody detektyw radzi sobie znakomicie. Przeprowadza solidne dochodzenie, a w końcu znajduje najprawdziwszy skarb.

Dobry kolega

Adaś jest jednocześnie bardzo lojalnym kolegą. Szkolne sukcesy nie powodują u niego zarożumiałości, dlatego zawsze chętnie pomaga tym, którzy poproszą go o pomoc. Koleżeństwo Adasia ujawnia się szczególnie w sprawie skradzionego pióra. Bohater bez trudu orientuje się, kto zabrał pióro Jasińskiemu, ale nie zdradza się z tym i czeka na odpowiedni moment, żeby poprosić sprawcę o zwrot pożyczonego przedmiotu. Co więcej, kiedy Burski oddaje mu pióro, Adaś nie pograża kolegi i nie wyjawia nikomu prawdy. Podkłada je po prostu na stoliku nauczyciela i ratuje honor kolegi.

Kochliwy młodzieniec

Rozmyślanie nad rozwiązaniem kolejnych zagadek nie przeszkadza Adasiowi w miłości. Bohater jest bardzo kochliwy, podobają mu się różne koleżanki, a imię jednej z nich wycina sobie nawet na ramieniu. Prawdziwe olśnienie przeżywa jednak, kiedy widzi fiołkowe oczy Wandy Gąsowskiej, bratanicy profesora. To również dla niej decyduje się wyjechać na wieś w celu rozwikłania sprawy tajemniczego Francuza i kradzieży drzewi.

Odważny mężczyzna

Nie sposób Adasiowi odmówić również odwagi. Chłopiec pomimo świadomości narastającego niebezpieczeństwa nie wycofuje się ze śledztwa, którego się podjął dla rodziny Gąsowskich. Nie odstrasza go ani uderzenie w głowę, w wyniku którego traci przytomność, ani pojmanie i uwięzienie przez tajemniczych opryszków. Ma również odwagę zainscenizować sytuację z odkopywaniem skarbu, choć wie, że jest on fałszywy i że jeżeli złodzieje zorientują się w jego grze, mogą zrobić mu krzywdę.

Charakterystyka profesora Gąsowskiego

Profesor Gąsowski jest starszym nauczycielem historii, który posiada dość ekscentryczne usposobienie i styl ubioru. Profesor cieszy się ogromnym autorytetem wśród swoich uczniów.

Ma nieposzlakowaną opinię człowieka uczciwego, sympatycznego i interesującego.

Ekscentryczny nauczyciel

Profesor Gąsowski przejawia niestłuchaną oryginalność w swojej metodzie nauczania. Jest nauczycielem z prawdziwą pasją, a nie z konieczności. Potrafi w zaskakujący sposób opowiadać uczniom o swoich ulubionych bohaterach historycznych, zwłaszcza o

Napoleonie Bonaparte. Mimo trzydziestoletniej praktyki profesor nie poddaje się więc nudnej rutynie i podchodzi do swojej pracy z wielkim zaangażowaniem. Ujawnia się ono także wówczas, gdy

Gąsowski z pasją krytykuje niezbyt cenione przez siebie postaci, jakby mu się zdawało, że może naprawić błędy historii. Jak przystało na prawdziwego naukowca i człowieka idei, profesor ujawnia również niepoprawne roztargnienie, potrafi pomylić nazwiska swoich uczniów. Wierzy w swoją pasję, co nie pozostaje bez oddźwięku wśród jego uczniów.

Wytrawny pedagog

Co więcej, profesor Gąsowski traktuje swoje zajęcie nie tylko jako zawód – nauczanie historii, ale jest przekonany, że nauczanie to również proces wychowawczy. Potrafi być zatem wytrawnym pedagogiem. Cecha ta ujawnia się w szacunku, jakim profesor darzy swoich uczniów. Traktuje ich jako osoby posiadające własną osobowość i prawa i nie wykorzystuje swojej nauczycielskiej władzy do niecných celów. W mistrzowski sposób profesor rozwiązuje konflikt z Cisowskim. Nie tylko nie obraża się na chłopca, ale wyzywa go na myślowy pojedynek, a kiedy spostrzega jego autentyczny talent, potrafi udać się do niego po radę. Nic dziwnego zatem, że wśród uczniów profesor cieszy się bardzo dobrą opinią.

Empatyczny bohater

Bardzo ważną cechą Gąsowskiego jest również jego empatia. Profesor bardzo przejmując się sytuacją swojego brata i bratanicy. Niejednokrotnie wspiera ich materialnie, choć sam posiada jedynie skromną pensję. Kierując się dobrem swojej rodziny, zasięga też rady Cisowskiego i udziela mu wszelkiej pomocy w prowadzonym śledztwie. Pan Gąsowski to zatem uosobienie przedwojennej wychowania – inteligentny, pomocny, szanujący innych, a jednocześnie skromny człowiek.

Wanda Gąsowska

Wanda, nazywana przez swego stryja „kozą”, to młoda uczennica gimnazjum, zamieszkująca wraz z rodziną dworek w Bejgołach. Wanda przybywa do stryja z prośbą o pomoc i przekonuje Adasia, by odwiedził jej rodzinny dom. Chłopiec zgadza się przekonany nie tyle zagadką, co niezwykłą urodą dziewczyny (fiołkowe oczy). Wanda stara się pomóc w rozwiązaniu zagadki, proponuje

sprawdzenie dokumentów znajdujących się na strychu.

Po ogłuszeniu Adasia przez złodzieja, samodzielnie przynosi ранego do domu. Z biegiem czasu panna Gąsowska zakochuje się w „detektywie” z wzajemnością.

Iwo Gąsowski

Brat Pawła, ojciec Wandy. Właściciel podupadającego majątku. Z zamiłowania matematyk, pracujący całe życie nad opracowaniem

jakieś genialnej, matematycznej teorii. Pasja Gąsowskiego przesłania mu cały świat. Mężczyzna nie zauważa coraz trudniejszej sytuacji swojej rodziny, ignoruje uwagi brata i lekceważy komornika. Pod wpływem profesora, który ostrzega go przed utratą domu i rodziny, zmienia swoje postępowanie.

Ewa Gąsowska

Matka Wandy. Dobra, serdeczna i gościnna kobieta. Pani Gąsowska jest wiecznie schorowana i przemęczona (do czego przyczynia się między innymi jej mąż – wiecznie zajęty pracą nad swoimi teoriami). Stara się samodzielnie zadbać o los rodziny, ale jej starania okazują się niewystarczające. Docenia pomoc szwagra, który płaci komornikowi za rezygnację z przejęcia domu.

Francuz

Mężczyzna, który odnajduje przypadkiem list chorego de Beriera i postanawia samodzielnie przejąć ukryte w dworcu skarby. Początkowo podaje się za pisarza, ale ugoszczony przez Gąsowskich interesuje się jedynie drzwiami dworku. Gdy rodzina odmawia sprzedaży domu, wynajmuje bandę opryszków. Ci, wykrywając możliwość wzbogacenia się, związują swego zleceniodawcę i wrzucają go do lochu. Więzień zostaje uwolniony dzięki interwencji Adasia. Po rekonwalescencji na plebani księdza Kazuro, Francuz wyjeżdża, zostawiając swemu opiekunowi sowite wynagrodzenie. W rozmowie z Adasiem mężczyzna przyznaje, że żałuje swojej decyzji i rezygnuje z poszukiwań skarbu, który do niego nie należy.

Kamil de Berier

Starszy oficer biorący udział w wyprawie Napoleona na Moskwę. Ucieka podczas powrotu armii (1813) i wraz z młodszym towarzyszem niedoli trafia do majątku w Bejgotach, gdzie otrzymuje pomoc. Rodzina umieszcza żołnierzy w domku ogrodnika. Po śmierci pani domu, oficer zajmuje bawialnię. Przed śmiercią pisze list do brata, w którym zaszyfrowuje wiadomość o łupie wojennym, ukrytym w dworku. List, zabrany przez młodszego towarzysza, trafia po ponad stu latach w ręce anonimowego Francuza, który postanawia odnaleźć skarb.

Staszek Burski

Kolega Adasia ze szkolnej ławy, znany z wyjątkowo niezdarne go pisma. Po zaginięciu pióra Jasińskiego, Cisowski odkrywa winowajcę, zauważając zmianę charakteru pisma kolegi. Po szczerej rozmowie, Adaś zwraca zgubę, nie wydając przy tym Burskiego. Chłopiec przyznaje się do pomyłki i obiecuje Cisowskiemu dozgonną wdzięczność. Okazuje się, że dobry uczynek Adasia zaowocował. To Burski wpada na pomysł przeszukania opuszczonej chatki, dzięki czemu harcerze uwalniają więźniów, być może ratując im przy tym życie.

Szostak

Kolejny bohater, zawdzięczający Adasiowi „ocalenie”. Szóstoklasista zajmuje się księgowością, gdy ginie suma stu złotych, jego koledzy proszą Cisowskiego o pomoc. Adaś uniewinnia Szostaka, odkrywając, że błąd w obliczeniach spowodowała nitka przyklepiona

do słupka rachunków. Szostak, podobnie jak Burski, wyjeżdża na obóz harcerski i pomaga Adasiowi, gdy ten popada w tarapaty.

Ksiądz Kazuro

Dobroduszna postać, znana ze swej działalności charytatywnej. Ksiądz jest ubogi, ale stara się pomóc każdemu potrzebującemu. Przyjmuje pod swój dach rannego Francuza i wyjaśnia Adasiowi historię zaginięcia drzwi z domku ogrodnika.

Plan wydarzeń

1. Odkrycie przez Adasia metody przepytывania uczniów.
2. Pomoc chłopca w rozwiązaniu dwóch afer – o skradzione pióro i zagubione sto złotych.
3. Prośba profesora o pomoc w rozwiązaniu sprawy skradzionych drzwi.
4. Zapoznanie Adasia z piękną siostrzenicą profesora i decyzja o wyjeździe do Bejgoły.
5. Serdeczne przyjęcie gościa przez rodzinę Gąsowskich.
6. Spacer Adasia i Wandy zakończony ogłuszeniem chłopca przez tajemniczego przybysza.
7. Rekonwalescencja rannego.
8. Odnalezienie na strychu pamiętnika księdza Koszyczka.
9. Odkrycie historii pobytu dwóch francuskich żołnierzy w dworku.
10. Kradzież cennego dokumentu przez fałszywego malarza.
11. Groźba komornika.
12. Upozorowany wyjazd Adasia z dworku.
13. Przybycie chłopca do domu Niemczewskich.
14. Przypadkowe odnalezienie listu Kamila de Berier.
15. Śledzenie fałszywego malarza.
16. Pojmanie i uwięzienie Adasia przez złodziei.
17. Rozmowa bohatera z uwięzionym Francuzem.
18. Burza i niespodziewany ratunek z rąk harcerzy.
19. Wypadek na jeziorze.
20. Ukrycie chorego na plebanii księdza Kazuro.
21. Historia drzwi z domku ogrodnika.
22. Nocna rozmowa Adasia z profesorem – ostrzeżenie przed oszustami.
23. Powrót chłopca do dworku i wieczorne wykopywanie skarbu.
24. Przejęcie skrzyni przez uzbrojonego bandytę.
25. Wyjaśnienie podstępów.
26. Odnalezienie klejnotów w starym dębie.

Kornel Makuszyński - biografia i twórczość

Biografia

Polski pisarz i felietonista znany jest głównie z twórczości dla dzieci i młodzieży.

Urodził się 8 stycznia 1884 roku w Stryju. Debiutował w wieku kilkunastu lat, publikując pierwsze wiersze w lwowskim „Słowie Polskim”. Studiował filologię polską i romańską na Uniwersytecie Lwowskim (część studiów odbył w Paryżu). Od 1915 roku mieszkał w Kijowie, gdzie sprawował m.in. funkcje prezesa Związku Literatów i Dziennikarzy Polskich oraz kierownika literackiego Teatru Polskiego.

Po zakończeniu I wojny światowej Makuszyński przeniósł się do Warszawy. Tam rozpoczął stałą współpracę z „Rzeczpospolitą”, „Kurierem Warszawskim” i „Warszawianką”. W 1926 roku otrzymał państwową nagrodę literacką (za poemat „Pieśń o Ojczyźnie”) oraz członkostwo Polskiej Akademii Literatury. Od 1945 roku mieszkał w Zakopanem (otrzymał honorowe obywatelstwo miasta), gdzie zmarł 31 lipca 1953 roku. Pisarz został pochowany na Pęksowym Brzyzku w Zakopanem.

Twórczość

Był on pisarzem, poetą, felietonistą, ale także krytykiem teatralnymi i publicystą. Począwszy od 1925 roku zaczął wydawać niezwykle poczytne powieści dla dzieci i młodzieży: **„Bezgrzeszne lata”** (inspirowane wspomnieniami z dzieciństwa pisarza), **„O dwóch takich, co ukradli księżyc”** – historia o Jacku i Placku, którzy chcieli znaleźć krainę, gdzie nikt nie musi pracować, **„Przyjaciel wesołego diabła”**, **„Panna z mokrą głową”** (o opryskliwej, a jednocześnie odważnej pannie, która ratuje rodzinę z tarapatów). Następnie powstały **„Awantura o Basię”** i **„Szatan z siódmej klasy”**. Ten ostatni jest utworem wykorzystującym konwencję powieści

kryminalnej, której fabuła koncentruje się wokół rozwiązania zagadki ukrytego skarbu. Dużą popularnością cieszyły się również **„Szaleństwa panny Ewy”**, historia przyjaźni nastoletniej dziewczyny z młodym malarzem.

Osobne miejsce w pisarstwie Makuszyńskiego zajmowały zaś **utwory dla najmłodszych**. Wielką popularnością cieszyły się obrazkowe **„Przygody Koziołka Matołka”**, historia ucieczki koziołka do Pacanowa. Inne znane obrazkowe historyjki to **„Awantury i wybryki małej małpki Fiki-Miki”**, **„O wawelskim smoku”**, **„Legendy krakowskie”**.

Najważniejsze dzieła:

1908 – „Połów gwiazd”
1916 – „Bardzo dziwne bajki”
1925 – „Bezgrzeszne lata”
1928 – „O dwóch takich, co ukradli księżyc”
1930 – „Przyjaciel wesołego diabła”
1932 – „Panna z mokrą głową”
1933 – „Skrzydlaty chłopiec”
1933-34 – „Przygody Koziołka Matołka” (cztery książki bajek)
1935 – „Awantury i wybryki małej małpki Fiki-Miki”
1937 – „Awantura o Basię”, „Szatan z siódmej klasy”
1938 – „Wanda leży w naszej ziemi”
1957 – „Szaleństwa panny Ewy”
1960 – „Legendy krakowskie”

Najbardziej znane powieści doczekały się ekranizacji:

„Awantura o Basię”, „Szatan z siódmej klasy”, „O dwóch takich, co ukradli księżyc”, „Szaleństwa panny Ewy”, „Przyjaciel wesołego diabła”, „Panna z mokrą głową”.

A teraz przetestuj swoją wiedzę i sprawdź ile pamiętasz z lektury!

Masz do dyspozycji dwa testy! Do dzieła!

Test 1

Wciśnij Ctrl i kliknij w obrazek!

Test 2

Wciśnij Ctrl i kliknij w obrazek!

Źródła:

Opracowanie na podstawie materiałów źródłowych
D. Woźny Bibliotekarz SP 14 Gliwice

<http://www.sjikip.us.edu.pl/>

<https://www.naszaciborz.pl/>

<https://scholaris.pl/zasob/52728>

<https://fajnepodroze.pl/informacje-teatr-dla-dzieci/>

https://www.praca.pl/poradniki/lista-stanowisk/media-sztuka-rozrywka/aktor_pr-822.html

<https://eszkola.pl/jezyk-polski/opracowanie->